

Svenskans ägandeverb i typologiskt perspektiv

Åke Viberg

Institutionen för lingvistik och filologi, Uppsala universitet, Ake.Viberg@lingfil.uu.se

Föredraget är tänkt som en överblick av mina egna studier om ägandeverb i svenskan som publicerats på engelska (Viberg 2002a,b, 2010, 2012), men nya data presenteras också, bland annat från KORP och OPUS (Subtitles, Europarl). Samtidigt utgör studien ett exempel på beskrivningen av svenskans lexikala typologiska profil (Viberg 1990, 2020, Viberg ed. 2006), som är relevant för tillämpningar inom språkundervisning och översättning. I den svenska SUC-korpusen som omfattar en million ord finns närmare 200 olika ägandeverb och fler finns i större korpusar, men främst kommer jag att beskriva de fyra mest frekventa *ha*, *få*, *ta* och *ge*, som tillsammans svarar mot nära 85% av ägandeverbens textfrekvens. Betydelsen hos vart och ett av dessa verb bildar omfattande polysemimönster som även omfattar modala, kausativa och andra grammatiska betydelser (se även Ramnäs 2006, Rawoens 2008 samt Nolan et al 2015). Ägandeverb hör till de mest utförligt beskrivna verben inom den typologiska forskningen men det semantiska fältet Ägandeverb behandlas vanligtvis inte samlat utan snarare verb för verb (HA: Heine 1997, Stassen 2009, GE: Newman 1996, 1997; Bouveret 2021. FÅ/GET: Lenz & Rawoens 2012). Verb med betydelsen TA och GE har hög frekvens i alla europeiska språk men utanför Europa finns språk som saknar en direkt motsvarighet (se exempelvis Marketts et al 2022, Reesink 2013). Verb med betydelsen HA har i europeiska språk normalt rank nr 2 (efter VARA) om verben ordnas efter sjunkande frekvens. HA saknas dock längst i väster (keltiska språk) och i öster (finsk-ugriska språk, ryska). Verbet *få* är språkspecifikt och saknar en direkt motsvarighet i många europeiska språk.

Referenser

- Borin, L., Forsberg, M. & Roxendal, J. 2012. Korp – the corpus infrastructure of Språkbanken. *Proceedings of LREC 2012*. Istanbul: ELRA, pages 474–478.
- Bouveret, M. (red.): 2021. *Give constructions across languages*. [Constructional Approaches to Language, 29] Amsterdam: Benjamins.
- Heine, B. 1997. *Possession. Cognitive sources, forces, and grammaticalization*. Cambridge: Cambridge University Press.

- Lenz, A. & Rawoens, G. (red.): 2012. The art of getting: GET verbs in European languages from a synchronic and diachronic point of view. Thematic issue of *Linguistics* 50(6).
- Margetts, A, Haude, K., Himmelmann, N.P., Jung, D., Riesberg, S., Schnell, S., Seifart, T., Sheppard, H. & Wegener, C. 2022. Cross-linguistic patterns in the lexicalisation of bring and take. *Studies in Language* 46:4, 934-993.
- Newman, J. 1996. Give. A cognitive linguistic study. Berlin: Mouton de Gruyter.
- Newman, J.(red.): 1997. The linguistics of giving. Amsterdam: Benjamins.
- Nolan, B., Rawoens, G., & Diedrichsen, E. (red.): 2015. Causation, permission, and transfer: Argument realisation in get, take, put, give and let verbs. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company.
- Ramnäs, M. 2006. Étude contrastive du verbe suédois få dans un corpus parallèle suédois-français. PhD dissertation. Gothenburg University.
- Rawoens, G. 2008. Kausativa verbkonstruktioner i svenskan och nederländskan. En korpusbaserad syntaktisk-semantisk undersökning. Göteborgsstudier i Nordisk Språkvetenskap 11.
- Reesink, G. 2013. Expressing the GIVE event in Papuan languages: A preliminary survey. *Linguistic Typology* 17, 217-266. DOI 10.1515/lingty-2013-0010
- Stassen, L. 2009. Predicative possession. Oxford: Oxford University Press.
- Tiedemann, J. 2012, Parallel data, tools and interfaces in OPUS. Proceedings of the 8th International Conference on Language Resources and Evaluation (LREC'2012)
- Viberg, Åke. 1990. Svenskans lexikala profil. I: Andersson, E. & Sundman, M. (red.): Svenskans beskrivning 17. Åbo: Åbo Academy Press. S. 391-408.
- 2002a. "The polysemy of Swedish ge 'give' from a crosslinguistic perspective." I Proceedings of Euralex 2002, 669-682, Copenhagen University. <https://euralex.org/publications/the-polysemy-of-swedish-ge-give-from-a-crosslinguistic-perspective/>
- 2002b. Polysemy and disambiguation cues across languages. The case of Swedish få and English get. I: Altenberg, B. & Granger, S. (red.): *Lexis in contrast*. Amsterdam, Benjamins. S. 119-150.
- 2010. Basic verbs of possession. I: Lemmens, M. (red.): *Unison in multiplicity: Cognitive and typological perspectives on grammar and lexis*. *CogniTextes* 4. <http://cognitextes.revues.org/308>
- 2012. Language-specific meanings in contrast: A corpus-based contrastive study of Swedish få 'get'. I: Lenz & Rawoens (red.). S. 1413-1461.
- 2020. Svenskans typologiska profil i backspegeln. I: A. Kulbrandstad, L-A. & G. Bordial Steien, G. (red.): *Språkreiser. Festschrift til Anne Golden*. Oslo: Novus forlag. S. 47- 77.
- Viberg, Å. (gästred.): 2006. The Typological Profile of Swedish. Thematic issue of *Sprachtypologie und Universalienforschung (STUF)*. 59(1)

Elektroniska källor:

KORP. Borin et al. 2012. <https://spraakbanken.gu.se/korp/>

OPUS. Tiedemann 2012. [OPUS - an open source parallel corpus \(nlpl.eu\)](https://opus.nlpl.eu/)